

“ЯНГИ ҲАЁТ”ГА КИМ РАИС БЎЛАДИ?

3-бетда

ЛОҚАЙДЛИК УСТОЗНОМИГА ДОҒ ТУШИРАДИ

4-бетда

ИРИМЧИ БЎЛСАНГИЗ – ОРҚАГА ҚАЙТМАНГ

6-бетда

Оила Ва

Оила соғлом ва бахтли бўлса, бутун жамият барқарор ва фаровон бўлади.

Ислом КАРИМОВ

Жамият

14 (1269)-сон 6 апрель 2016 йил
Газета 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

2016 йил — Соғлом она ва бола йили

Менинг фикримча... ▼

“ОИЛА ВА ЖАМИЯТ”НИ ОИЛА КОДЕКСИНИНГ ТЎЛАҚОНЛИ ШАРҲИГА АЙЛАНТИРИШ КЕРАК

Фармон ТОШЕВ,
Самарқанд вилояти “Зарафшон” ва “Самарқандский вестник” газеталари бирлашган таҳририяти бош муҳаррири:

— Газетани таъсис этилганидан бери ўқиб бораман, обуначи сифатида оламан.

“Оила ва жамият” оммалашиб улгурган газета. 25 йил ичида ўз муштарийларига, ўз муаллифларига эга бўлди.

Президентимиз таклифи билан таъсис этилган ушбу нашрнинг асосий мақсади оиланинг жамиятдаги нуфузини оширишга қаратилган.

“Оила ва жамият” биз учун ниҳоятда зарур нашр. Уни Оила кодекси билан тўлақонли ва мунтазам шарҳига айлантириш керак, деб ўйлайман. Чунки, оиланинг ички муаммолари кўнгилочар газеталарда берилаяпти. Оила кодекси эса оиланинг жамиятдаги мавқеини янада мутахкамлашга қаратилган нормаларга эга.

Мен газетанинг аввалги сонларини муҳокама этгандан кўра, келгуси сонлари мазмун-мундарижаси тўғрисида бош қотириш керак, деб ҳисоблайман. Шу босиш газетанда оиланинг ҳуқуқий асосларига кўпроқ эътибор қаратиш, уни олимлар ва ҳуқуқшунослар минбарига айлантириш лозим. Унинг ҳар сонидо оила, хотин-қизлар, болалар ҳуқуқига оид қонунлар, бошқа меъёрий ҳужжатлар нормаси шарҳлаб борилса, мақсадга мувофиқ бўлар эди. “Оила ва жамият” кўпроқ ота-оналар ўқийдиган газета бўлиши керак. Хотин-қизлар кўмиталари фаолиятига алоҳида эътибор қаратилса, “Оила” илмий-амалий марказининг чораклик мониторинг натижалари эълон қилиб борилса, оила ва дин мавзусида мунтазам чиқишлар қилинса, назаримда, газета ўз олдига қўйган мақсад ва вазифаларни тўлароқ бажаради.

АЛЛЕРГИЯДАН САҚЛАНИНГ!

“Баҳор фаслида деярли ўткир ҳидли атирлардан фойдаланмаслик, чанглардан узоқроқ юриш тавсия этилади. Бундай касаллик билан оғриган беморлар албатта, қатъий парҳез тутишлари лозим. Цитрус мевалар, елли (мош, ловия, нўхат), мағизли маҳсулотлар (ёнғок, ерёнғок, писта, бодом), аччиқ, шўр нарсалар, ширинликлар истеъмол қилиш мумкин эмас”.

7-бетда

МУЯССАР, ОНАНГ СЕНИ ТАШЛАБ КЕТМАГАН!

“...Синглим Шерматова Салиманинг бошига тушган кўргуликларни акс эттирганман. Жияним Муяссар ҳақиқатни билса, онаси уни Хоразмга ташлаб келмаганини тушунса, дейман. Мақсадим — жияним ва синглимни учраштириш, уларнинг юзида қувонч кўриш...”

5-бетда

ИХТИЁРИЙ МАНҚУРТЛИК САБАБИ...

Маълумотларга кўра, бир кеча-кундузда 7000 нафардан ортиқ инсон бу бедаво дардни ўзига юқтиради. Бу ҳар соатда ўртача 300 нафар киши ана шу ажал тўрига илинади, деганидир.

8-бетда

ДОИРАНИНГ ЗАВҚЛИ САДОСИ

Пойтахтимизнинг Абдулла Қодирий номидаги маданият ва истироҳат боғида Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги ҳамда Ўзбекистон доирачилар уюшмаси, Ўзбекистон давлат санъат ва маданият институти ҳамкорлигида "Доирачилар – 2016" фестивали ўтказилди.

Сайил тарзида ўтказилган фестивалда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳридан 250 дан ортиқ ижрочи ҳамда бадиий жамоа ўз дастурини намойиш этди. Унда қатнашчиларнинг ижро маҳорати, саҳна маданияти, миллий куйларни томошабинга етказиш қобилиятига алоҳида эътибор қаратилди.

Фестивалнинг бош мукофоти Фарғона шаҳридаги 4-болалар мусика ва санъат мактаби ўқитувчиси Жалолхон Охунов сазовор бўлди.

СУРАТЛАРДА КУЛГУ ЯШИРИН

Тошкент фотосуратлар уйида Халқаро ҳазил-мутойиба кунига бағишланган "Табассум" номли карикатура кўргазмаси очилди.

Ўзбекистон Бадиий академияси ҳамда "Муштум" журнали ҳамкорлигида ташкил этилган кўргазмада Хусан Содиқов, Шавкат Музаффар, Маҳмуджон Эшонкулов каби таниқли карикатуричилар ва "Дунёнинг 100 нафар карикатуричиси" ҳамда "Катта карикатура энциклопедияси" рейтингига кирувчи миниатюра ва керамика усталари иштирок этишяпти экзпозициядан 200га яқин асар ўрин олган.

— Бунда нафақат карикатуралар, балки юмористик характерга эга керамика

йўналишидаги кичик ҳайкалчалар, қовоқ, лаган ва доирага ишланган миниатюралар ҳам ўрин олган, — дейди санъатшунос Мадина Шомансурова. — Ушбу асарларда инсон ҳаётидаги кўзга кўринмас камчиликлар кулгу орқали очиб берилган. Хусусан, бойлик хирси, енгил ҳаёт ортидан қувиш, атрофдагиларга безътиборлик ва интернет "қушандалиги" каби иллатлар устидан аччиқ кулгу кўтарилган, танқид остига олинган.

Томошабинлар соғлом кулгу ва яхши кайфият — минг дардга даво, эканини, юмор кишилар ўртасида эзулик, тинчлик ва дўстлик гоёларига хизмат қилишини тушунишди.

Кўргазма жорий йилнинг 15-апрелига қадар давом этади.

Нигинабону ҲАБИБУЛЛАЕВА,
ЎзДЖТУ талабаси

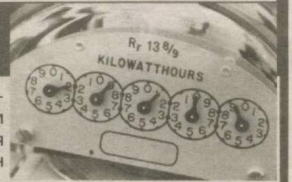
ЗАМОНАВИЙ ЭЛЕКТРОН
ЭЛЕКТР ҲИСОБЛАГИЧЛАР

Ўзбекистон яқин тўрт йил ичида электроэнергияни замонавий технологиялар асосида ўлчовчи автоматлаштирилган тижорий электроэнергия ҳисоблаш тизими (АТЭХТ) билан жиҳозланган ҳисоблагичларга ўтади.

Мамлакатимиз Осиё тараққиёти, Ислом ва Бутунжаҳон банклари билан ҳамкорликда умумий қиймати 460 млн. доллар бўлган шу каби учта лойиҳани амалга оширишни режалаштирган.

Лойиҳа доирасида Ўзбекистоннинг 9та ҳудудида замонавий электр ҳисоблагичлар ўрнатилади. Янги ҳисоблагичлар операторлар ёрдамида электрни узатиш ва ҳисоблаш билан шугулланади.

АТЭХТ билан жиҳозланган ҳисоблагичлар уйларга бепул ўрнатиб берилди. Агар мазкур қурилманинг пломбаси ёки деформацияси бузилиб, носоз ҳолатга келтирилса, уни тузатиш ёки янгисига алмаштириш тўлиқ истеъмолчи ҳисобидан амалга оширилади.

Тошкентда

ОФАРИН, ҲАФИЗА ОПА!

«Намунали миллиция таянч пункти» танловининг мамлакат босқичи ўтказилди. Ички ишлар вазирлиги ташаббуси билан анъанавий тарзда ўтказилаётган мазкур танловда профилактика инспекторлари билан бир қаторда ички ишлар идоралари билан ҳамкорликда меҳнат қилаётган жамоат ташкилотлари ҳам тақдирланди. Жумладан, «Энг намунали хотин-қизлар кўмитаси» номинациясига Самарқанд вилояти, Қўшработ тумани ҳокими ўринбосари, хотин-қизлар кўмитаси раиси Ҳафиза Болибекова сазовор бўлди.

— Ўтган йил давомида туманда ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари билан ҳамкорликда қатор тарғибот ишлари олиб борилди, — дейди у. — Туманимизда аёллар ўртасида жиноятчилик камайди, одам савдоси билан боғлиқ ҳолатлар учрамади. Бу қатор ташкилотлар ҳамкорлигида олиб борилган ишлар самарасидир.

Гулрух МҮМИНОВА

Юртимизда Президентимиз раҳнамолигида ёшларнинг истеъдод ва иқтидорини юзага чиқариш, уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш борасида улкан ишлар амалга оширилмоқда. Бунга Чиноз туманидаги 14-болалар мусика ва санъат мактабида бўлганимизда яна бир бор амин бўлдик. Муассаса остонасини ҳатлаб бок нозик дид билан ишланган қалдирғоч ва унинг полапонлари тасвирга кўзингиз тушади. Она қалдирғоч — устоз тимсоли. Унга талпинаётган полапонлар эса санъатга ташна болалар — шогирдлар.

Тасвирий санъат йўналишида таҳсил олаётган ўқувчилар ишлаган

сад қилганман.

Юртимиз ёшларининг орзулари ижод оламининг чўққиларига тутшиб кетган. Мактабни айланар эканмиз, миллий, хорижий чолғуларда мусика ижро этаётган ўқувчилар бумасканд а ҳақиқий иқтидор эгалари

Таълим

мактаб, — дейди мактаб директори Азиза Полвонова. — Аслида, бу ерда иқтидорсиз боланинги ўзи йўқ. Ўқувчиларимиз мамлакат миқёсида ўтаётган танловларда фаол иштирок этиб юқори натижаларни қўлга киритаётди. Халқаро танловларда эришган натижаларимиз ҳам ёмон эмас. Жумладан, шу йилнинг январ ойида Сочида ўтказилган халқаро фестивалда ўқувчиларимиз — Миршоҳид Миржамолӣ Баклановнинг «Мазурка» куйини найда, Умиджон Собиров «Кўнгил таронаси», «Насри

РАНГЛАР ВА ОҲАНГЛАР МАСКАНИ

расмларни синчиклаб кузатамиз. Деворга тартиб билан илинган суратлар орасида Адилна Ақопиян ва Ўлжон Мирзақулловнинг «Менин кўчам», «Олтин куз», «Дугоналар», «Ҳаёлпараст», «Бувимнинг ҳовлиси» каби ишлари мурғак тасаввурларнинг тиниклиги, рангларнинг ёрқинлиги билан ажралиб туради. Ёш ҳайкалтарош-қуллолар Самандар Абдусаторов, Саида Абдуҷалилованинги «Чойхона», «Аравақаш», «Чол билан набира», «Анор», «Оқ қушлар» каби ишлари ҳар қандай томошабинни бефарқ қолдирмайди.

Бу сурату ҳайкаллар тасвирий ва амалий санъат йўналишида таълим олаётган ёшларнинг ижод маҳсулидир. Мактабнинг синф хоналарида санъат асарлари дунёга келмоқда. Суратлар ҳамда ҳайкалларда мафтункор юртимизнинг кўркам гўшалари, одамийлик тафти ва меҳнатидан бахт топиб яшаётган инсонлар ҳаёти ва қиёфаси акс эттирилган. Болаларга хос яратувчанлик, сезги ва бегуборлик чизгиларга жон киритаётгандек гўё.

— Рассомлар рангларни теранроқ ҳис этишадди, борликда содир бўлаётган эврилишларни чуқурроқ ан-

лайдилар, — дейди Адилна Ақопиян. — Мусавирнинг кайфияти унинг ижодини белгилайди. Тушкун бўлсангиз, совуқ ранглардан фойдалансангиз, қувноқлик ёрқин рангларга мурожаат қилишингизга сабаб бўлади. Мен табиатни тасвирлаш билан бирга ҳаёлот оламини қозғаш туширишни ёқтираман. Баъзида табиийликни тафаккур маҳсули билан уйғунлаштиришга ҳаракат қиламан. Ҳаётда бўшлиқ бўлмайди. Бу жиҳатни асарларимга кўчиришга интиланман.

...Соқинлик ва ранглар оғушидаги хонани тарқ этишимиз билан майин мусика оханглари эътиборимизни тортди. Беихтиёр оханглар ортидан эргашдик. Жуда таниш мусика: «Майсаранинги иши» операсидан адашмасам.

—Ҳа, тўғри топдингиз, — дейди ўзини Ирода Жўраева деб таништирган суҳбатдошим. — Ўзбекистон давлат консерваторияси талабасиман. Устозларимни соғиниб келганим кадрдон мактабимга. Барча ютуқларим устозларим туфайлидир. Бунинг учун улардан миннатдорман. Ўқиниш тугатиб, устозларим ёнида ёш авлодга мусика сирларини ўргатишни мақ-

қўплигига бизни яна бир қарра ишонтирди.

Ширали овозга эга ўқувчилар катта ашуладан тортиб, замонавий қўшиқларга куйлашмоқда. Муассасада ўзбек халқ чолғулари, баян аккордеон, фортепиано, хореография, торли, камонли чолғулар, гитара, дамли ва зарбли чолғулар, анъанавий ва эстрада хонандаллиги, тасвирий ва амалий санъат ва театр йўналишларида 500 дан зиёд ўқувчи сабоқ олмақда.

—Истеъдодли ўқувчиларимиз сафи йилдан йилга кенгайиб бор-

сеғох» куйини дуторда маҳорат билан ижро этиб, голибликни қўлга киритди. Аини пайтда сараланган ўқувчиларимиз шу йилнинг 14-18 апрель кунлари Санкт Петербург шаҳрида бўлиб ўтадиган «Болалар байрами» фестивалига қизгин тайёргарлик кўрмоқда.

Айтишларича, санъат кўни топган кўнгилларга ёмонлик мўраламас экан. Ушбу мактабда таълим олаётган гўзаллик дунёсига ошиқ болаларни кузатиб, бу фикрнинг нақадар тўғри эканини агладик.

Бектош ИСМОИЛОВ

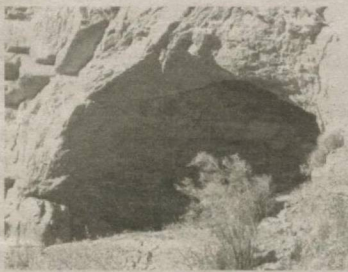
Амир Темура таваллудининг 680 йиллиги олдидан

СОҲИБҚИРОННИНГ КЎКГУМБАЗИ

Жиззах шаҳридан чиқиб Самарқандга йўл олган сайёҳнинг ишгоҳини турли тепаликлар дўнгликлар тортади. Вақт ўтиши билан бир пайтлар қўрғон бўлган ҳудудлар ўз бағрида жуда катта тарихни яшириб ётганини билиш қийин эмас. Қадимшуносларнинг кафолатличилиги уларнинг аскарини Амир Темура қурдирган экан.

— Соҳибқирон номи билан боғлиқ бўлган жойларнинг тарихини ўрганиб, уларни ўлкашунослик музейларига топшириб, шу йўл билан авлодларга етказиб беришимиздан мамнунмиз, — деди Самарқанд Архитектура-қурилиш институти ходими, Академик Яхёе Гуломов номидаги Ўзбекистон Фанлар Академияси Археология институтининг Жиззах филиали экспедицияси раҳбари Мухтор Пардаев. — Биргина Галлаорол тумани ҳудудига 22 та қўрғон қурилган экан. Бу қўрғонлар дорулсалтанатни идора қилишда муҳим стратегик аҳамиятга эга бўлган.

Соҳибқирон бунёдкорлик ишларига жуда катта эътибор берган. Мана, тузуқларини ўқиб кўриб... "Катта йиғин ҳар бир шаҳар, ҳар бир қишлоқда масжид, манзара ва хонақоҳлар бунёд қилсинлар, фақиру мискинларга лангархона солсинлар, касаллар учун шифохона қурдирсинлар..."

Ана шундай хайрли ишларнинг самараси ўлароқ Кўкгумбаз қўрғони қурилган эди. Баҳор чоғларида ёмғир ёққанда кўм-кўк бўлиб кўёшда ярқирайдиган гумбазга соҳибқироннинг ўзи ном берган. Ул зот бу ерда тез тез бўлиб ҳордиқ чиқарган. Енгилмас аскарларнинг машқларини кузатган. Самарқандга ҳоким бўлганидан кейин дастлабки кунларданок Жиззахни

қалъага айлантирганини ҳисобга олсак, масала янада ойдинлашади.

Юртбошимиз айтганларидек, "...тарихчилар яхши билади, одатда тепаликлар қаърида тарихий обидалар, бутун бир шаҳар қолдиқлари ястанган бўлади". Худди шу фикрни Кўкгумбаз тепалиги мисолида ҳам айтиш мумкин. Унинг сирларини очиш, мукамал тарихини яратиш қадимшуносларнинг иши, лекин маҳаллий аҳоли, соҳибқиронга ҳурмат бажо айлаб, бундай жойларни эъзозлаётгани аҳамиятлидир.

Галлаорол тумани "Маданият" қишлоқ фуқаролар йиғинига қарашли Кўкгумбаз қишлоғида шундай ибратли ишлар авжида. Қишлоқ аҳолисининг яқиндан ёрдами туфайли ўз бағрида катта тарихни яшириб ётган тепалик атрофини девор билан ўраб, хонақоҳ барпо этилди. Арча кўчатлари ўтказилиб, кўкаламзорлаштирилди. Унинг ҳудудига Наврўз ва бошқа халқ сайиллари ўтказишга имконият яратилди.

Бу йилги Наврўз тантаналари ҳудудга туташадиган жойда ўтказилгани айниқса, ибратли бўлди. Қишлоқ аҳолиси халқимизнинг асрий ўйинларини ихро этиб, соҳибқирон давридаги, улоқ-қўпқари ўйинларини намойиш этиб, бугунги дорилмомон кунларга шукрона айтишди. Арқон тортиш, тош кўтариш, кураш тушиши ва спортнинг бошқа турларини маҳорат билан йиғилганларга кўрсатдилар. Амир Темура тузган давлатнинг умри боқий эканлигини намойиш этидилар. Диллар қувонди, кўнгиллар яйради, тинч осойишта жойда умргузаронлик қилаётганига шукроналар айтилди.

Зеро, халқимиз ўзининг улуғ фарзандларини шундай улуғлайди. Босган қадамини тавоф қилади.

Пардабой ТОЖИБОВ

МИЛЛИЙ ҒОЯ ТАРҒИБОТИДА АМИР ТЕМУР ОМИЛИ

Амир Темураининг ҳаётини тамойилига айланган адолат, бунёдкорлик, ватанпарварлик каби эзгу фазилатлар мамлакатимизда ҳуқуқий давлат қуриш, аҳоли турмуш даражасини юксалтириш, ёшларда дахлдорлик ҳиссини кучайтириш борасида амалга ошириладиган кенг кўламли ишларга моҳиятан уйғундир.

Миллий ғоя ва мафкура илмий-амалий маркази томонидан Тошкент вилояти халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш институтида ўтказилган "Миллий ғоя тарғиботида Амир Темура омили" мавзусидаги илмий-амалий семинарда шулар ҳақида сўз борди.

Тадбирда Президентимиз раҳнамолигида Амир Темура феноменини аниқлаш, ўрганиш ва тарғиб этишга кенг йўл очилгани таъкидланди. Кўплаб илмий ва бадиий асарларда Соҳибқироннинг буюк давлат арбоби ва енгилмас саркарда, беназир инсон сифатидаги фазилатлари, ички дунёси, мардлиги, шижоатлилиги ҳақида батафсил маълумотлар келтирилади.

Куч – адолатда, деган шior Амир Темура салтанатининг барча ҳудудларида ахлоқий-маънавий мезонга айланган.

Тадбирда Соҳибқирон ўз даврида нафақат энг қудратли давлат асосчиси, илм-фан, маданият ва маънавият ҳомийси, балки Осиё ва Европа қитъаларида рўй берган тарихий ўзгаришларга халқ қилувчи таъсир кўрсатиб, дунё цивилизациясига бекиёс ҳисса қўшган буюк шахс бўлгани қайд этилди.

ЎЗА

«Асрлар мобайнида маҳаллаларда кўпдан-кўп ҳаётини муаммолар ўз ечимини топиб келади. Тўй-маъракалар ҳам, ҳайиту ҳашарлар ҳам маҳалла аҳлисиз ўтмайди. Маҳаллаларда сиёсий, иқтисодий ва бошқа масалаларга доир жамоатчилик фикри шаклланади. Бу эса халқимизнинг турмуш тарзи, ота-боболаримиздан бизга мерос бўлиб келаётган тафаккур тарзидир. Бинобарин, ҳаётнинг ўзи маҳаллаларни ривожлантириш ва уларни қўллаб-қувватлашни тақозо этмоқда. Мамлакатимизда кўп қиррали ислохотлар амалга ошаётган бир пайтда маҳалла жамият учун ишончли таянч ва таъсирчан куч бўлиб хизмат қилиши лозим», дейди Юртбошимиз.

Жараён

"ЯНГИ ҲАЁТ"ГА КИМ РАИС БЎЛАДИ?

Дарҳақиқат, маҳалла жамият таянчи сифатида талкин этилиши бежиз эмас. Чунки маҳалла азал-азалдан тарбия маскани, меҳр-оқибат, аҳиллик ва тотувлик ўчоғи, кишиларни жипслаштирувчи маскан бўлиб келган. Инсоннинг шахс бўлиб шаклланишида, камол топишида, аввало, оила, сўнгра эса маҳалла ва ундаги муҳитнинг ўрни бекиёс. "Бир болага етти маҳалла ота-она" деган пурмаъно хикматда маҳалланинг нечоғли қудратли ва таъсирчан куч экани ўз аксини топган.

Бугунги кунда юртимизнинг қай гўшасида бўлманг, ундаги маҳалла аталмиш масканнинг юрт равнақи йўлида қўшаётган ҳиссасини кўриб қувонсан киши. Ҳозирги кунда маҳалла фуқаролар йиғини раислигига сайлов жараёнига тайёргарлик ишлари қизғин кетмоқда.

Бугун 3585 аҳоли 667 хонадонлик 910 оила истикомат қилаётган Тошкент вилояти, Бўка тумани "Янги ҳаёт" маҳалласида ҳам сайлов жараёнига тайёргарлик ишлари жадал суръатларида олиб борилмоқда. Маҳаллани айланмиш жараёнида шунга амин бўлдики, аҳоли бу сиёсий жараёнга пухта ҳозирлик кўрмоқда.

— Ҳозирда маҳалла фуқаролар йиғини раислигига уч киши ўз номзодини қўйган, — дейди «Янги-ҳаёт» маҳалла фуқаролар йиғини масъул котиби Клара Эргашева. — Улар маҳалламизда аҳоли билан учрашувлар ва тарғибот-ташвиқот ишлари олиб бормоқда. Яқинда Бўка касб-хунар коллежиде бўлиб ўтган давра сўхбати ҳам сўзимизнинг яққол далилидир. Эътиборлиси, учрашувлар чоғида ўқувчилар томонидан берилган саволларни эшита туриб сайловчиларнинг сиёсий билимлари кун сайин ортиб бораётганини тушундим. Бу давра сўхбатиде номзодлар маҳалланинг янада равнақ топиши, ундаги камчиликларни бартараф этиш ва гуллаб-яшнаши йўлида ўз

олдига қўйган мақсадлари ҳақида ўртоқлашди. Фуқаролар ўзлари истикомат қилаётган маҳаллага тайинланган раиснинг аҳоли, хусусан, ёшлар тақдирига дахлдор эканини чуқур ҳис этишди, уларнинг эртага аҳоли фаровонлиги учун режалаштирган ишларидан бохабар бўлишди. Бу ҳам аҳолининг ҳуқуқий саводхонлигидан далолат беради. Бу фуқароларнинг фаол иштирокини кўрсатувчи мезон эканини олдиндан билиш қийин эмас.

Маҳалла муҳитининг соғломлиги, ундаги тинчлик, ободлик шунчаки пайдо бўлиб қолмайди. Бунинг учун ҳар бир киши масъулдир. Ахир айтадилар-ку, ўз уйингни ўзинг асра. Фаровон турмушни таъминлашда оилалар билан ишлаш ва уларнинг муаммоларини ўрганиш, шу билан унга ечим топиш ва бу борада олиб бориладиган ишлар устидан назорат қилиб боришда маҳалла раисининг ўрни муҳим албатта. Бундай иш эса ўз навбатида кишидан катта масъулият талаб қилади.

— Дунёда маҳалла институти деярли йўқ, — дейди маҳалла фаоли Соҳиба Эшонқулова. — Бизда эса минг йилдан бери бу даргоҳ одамларни жипслаштириш, тинчлик-тотувликни таъминлаш, оилаларни мустаҳкамлаш, кам таъминланганларга ёрдам кўрсатиш борасида ўз ибратини кўрсатиб келмоқда. Замон ўзгарди, одамларнинг яшаш шароитлари, турмуши тубдан янгиланди. Эндиликда маҳалланинг жамият ҳаётидаги роли ҳам янада кенгайди. Сайлов жараёни эса бунинг ёрқин исботидир. Одамлар бир-бирига меҳр-эътиборли, аҳил-иноқ. Кўпчилик "Сайловда энг муносиблар ютади, бунинг учун барчамиз фаол бўлишимиз керак", деб олдиндан тайёргарликни бошлаб юборган.

Олим ЖУМАОБОВ,
Ифтихор СИДДИКОВ,
"Оила ва жамият" муҳбирлари

САЙЛОВНИНГ ТАШКИЛИЙ-ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ

Наманганда фуқаролар йиғинлари раислари ва уларнинг маслаҳатчилари сайловининг ташкилий-ҳуқуқий асослари мавзусида семинар-тренинг ўтказилди.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгашининг фуқаролар йиғинлари раислари ва уларнинг маслаҳатчилари сайловини ташкил этиш ҳамда ўтказишга кўмаклашувчи комиссияси томонидан ташкил этилган тадбирда халқ депутатлари Наманган шаҳри, Учқўрғон, Уйчи, Нурин, Чортоқ туманлари Кенгашларининг тегишли комиссиялари ва ишчи гуруҳи аъзолари, "Маҳалла" хайрия жамоат фонди вакиллари иштирок этди.

Президентимиз раҳнамолигида ҳуқуқий демократик давлат ва кучли фуқаролик жамияти барпо этишнинг муҳим омили бўлган сайлов институтининг мустаҳкам ҳуқуқий асоси яратилди. Жумладан, Ўзбекистон Республикасининг "Фуқаролар сайлов ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида", "Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови тўғрисида", "Халқ депутатлари вилоят, туман ва шаҳар Кенгашлари сайлов тўғрисида", "Фуқаролар йиғини раиси (оқсоқоли) ва унинг маслаҳатчилари сайлови тўғрисида" ги каби бир-бирини тўлдирувчи, мустаҳкамловчи қонунлар қабул қилинди.

Семинарда фуқаролар йиғинлари раислари ва уларнинг маслаҳатчилари сайловини ташкил этиш ҳамда ўтказишга кўмаклашувчи комиссия ва ишчи гуруҳининг асосий вазифалари, сайловини ташкилий-ҳуқуқий асослари, муносиб номзодлар кўрсатишнинг аҳамияти, сайловни ўтказиш тартиби ва яқунларини эълон қилиш, сайлов жараёниларини оммавий ахборот воситаларида ёритиш масалалари юзасидан фикр алмашилди.

ЎЗА

Оила ҳақида гапириш, келажак ҳақида гапириш демакдир, деганди донолар. Шу сабаб ҳаёт ва келажак ҳақида кўп гапириш мумкин, аммо оила хусусида инсон фақат ўзигагина дахлдор, унга оид сўзларни айта олади. Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган артист Зухра Ашурова ва унинг қизи Мафтуна Ашурова билан суҳбатлашиб, бунга яна бир бор амин бўлдик.

САБР ВА ШУКРГА

— Зухра опа, оилада соғлом муҳитни яратишда китобларнинг ўрни бекиёс. Шу сабаб, келинг, китоб мутолааси ҳақида гаплашсак.

— Китоб қалбингизни бахтга, орзуга тўлдирди. Ўқиганингиз сари юксалиб бораверасиз. Дунёдаги энг мўъжаз жой кутубхона бўлса керак. Ҳар бир оила кутубxonани, яъни ўзининг мўъжизасини яратади. Мен кўпроқ шеърятга қизиққанам сабабли Мухаммад Юсуф, Марҳаб Каримова, Фаридда Афрўз ва бошқа ижодкорларнинг китобларини ўқийман. Ёш улгайгани сари талаб ва тафаккур ўзгариб боради. Ҳозирда тарихий асарларга қизиқишим катта. Фарзандларимда аввало, китобга меҳрни шакллантирганман. Ота-она бу фанни ўзлаштир, мана бунга ўқи, дегандан кўра қизиқарли ва фойдали китоб билан болани меҳнатга, ўқишга ва ҳатто яхши-ёмонни ажратиб ўргата олади. Тўнгичим Мафтуна журналист бўлгани сабабли турли мавзулардаги китобларни ўқийди, соҳамга қизиқади. Муслима ҳозирда кириш имтиҳонларига тайёрланипти, шу сабаб фанларга оид адабиётлар китоб жавонида кўп.

— Файласуфлардан бири “Тарбия этишда энг муҳим нарса тар-

биячининг ким бўлишидир”, дейди. Сиз она сифатида фарзандларнинг ва устоз сифатида шогирдларнинг тарбиячисисиз. Яхши тарбиячи қандай бўлиши керак?

— Устоз бамисоли кулол, шогирд — унинг хом ашёси. Салгина хато ту-

ни куруқ гаплар билан эмас, асосли ишлар, ўрناк вазиятлар ва билим билан тарбиялаш мумкин.

Зухра опанинг сўзларини тинглаб, оилада фарзандларини тушуниб, тарбияда уларга жонкуяр бўлганларига ишондим. Шу сабаб қизи Мафтунахонни суҳбатга чорладим.

— Ҳар бир фарзанд ва айниқса, қиз бола учун ўз онаси идеал ҳисобланади, — дейди Мафтуна. — Бутун ҳаёти давомида ундан ўрнак олади. Мен ҳам ўз онамдан ҳозиргача тарбия оламан. Табиатан хотиржамликлари, мунозараларда ҳам оғир вазимлик билан ўзларини тутиши менга ёқади. Айниқса, сабр борасида уларга ҳавасим келади. Уй бекаси сифатида ширин таомлар тайёрлайди. Кўшнилариимиз онамнинг паловини мақташади. Хатти-харақатлари, сўзлаши буюм Ҳанифа аяга ўхшайди. Болалигимда онам кўп кийналганини эслай-

ман. Ўшанда йиғлашга мажбур этган инсонларни осон кечириб кетганликларини, йиллар ўтиб улар билан аввалгидай самимий муносабатда бўлганини кўриб, улардан баргикенглик, кенг феълликни ўрганишим керак, деб ўйлайман.

Ҳаётда

Оналар ва қизлар

талабчан. Ҳатто, бошқалар билан мунозарага бориб, ўзимизни оқлашга уринсак, ҳамиша айбдор — биз. Шу вақтга қадар, уриш-жанжал қилсам мени оқламаганлар. Жуда қамтар ва биздан шуни талаб қилади. Бироқ, баъзан тушунмовчиликлар бўлиб туради. “Toshkent” телеканалнинг “Тошкент вақти” кўрсатувида теле брешловчиман. Шу сабаб байрамолди ишлар жуда кўп. Ишимизга улгурин учун шошиб юрамиз, ҳаёлимизда ҳам турли фикр бўлади. Бир куни онам кўнғирок қилиб: “Сен ким бўлибсанки, катталарга салом бермасанг”, дея мени роса койиди. Кимга салом бермаганимни эслай олмадим. Вазиятни тушунтиришга уринсам ҳам бефойда. Шундан бери, танбех эшитмайин, дея дарров саломлашаман.

— **Зухра опанинг соҳаси сизга бегона эмас. Шу сабаб ижоди ҳақида нима дея оласиз?**

— Билсангиз, онам асосан ижобий қаҳрамонлар образини яратади. Лекин, болалик пайтларимда “Оталар сўзи, ақлнинг кўзи” кўрсатувида бир салбий она ролини ўйнаганидан сўнг улардан кўриб қолганман. Фильмда қизалоқ ойисининг қимматбахо матосидан бир парча олиб, кўгирчоғига қўйлак тикиб беради, бундан ғазабланган она унинг қўлига игнани санчиб ташлайди. Боланинг қўли йиринглаб оғир аҳволга тушади. Ўша ёмон она ролини олим ўйнагани учун улардан кўриб юрганман, хато қилсам мени ҳам шундай жазолайди, деб ўйлаганман.

Биласизми, актриса бўлишни жуда хоҳлаганман. Ҳатто, онам қарши бўлсалар-да, яширинча шу йўналиш ҳаракатида эдим. Чунки, улар буюм қарши бўлса-да, шу соҳани танлаган. Ўшанда онам: “Агар мени рози бўлсин деса, актриса бўлмайсан, чунки бу соҳанинг қийинчилиги бор. Худди игна устида юргандай оила ва санъатда яшаш керак”, деган эдилар.

Касбидан хотиржам аёл, фарзандларидан мамнун она ва ёридан меҳр-муҳаббат кўрган рафиқа шубҳасиз, бахтли инсондир. Шу сабаб Зухра Ашурова бахт ҳақида: “Ўтаётган ҳар бир кунимизда бахтиёрлик ҳиқматини топишимиз керак”, дейди.

Камола АДАШБОВЕВА

турли муаммоларга дуч келсам, онажоним “шукрли бўлгин, қизим” дея насиҳат беради. Уларнинг гапларини тинглаб: “Энг яхши оила, идеал турмуш ўрток, ақли болалар, мукамал иш” меники эканини тушунаман. Онам хизмат сафарига борганларида тўғриси қийнаман. Шунда уларнинг насиҳатини ёдга олиб, қалбимда эканини ҳис қиламан.

— **Оналар нафақат меҳрибон, балки талабчан ҳам бўлишади.**

— Ҳар доим менга ва синглимга

файли кўза қийшиқ, нобоп чиқиши мумкин. Шу сабаб тарбиячи кунтини, меҳнати ва эътиборини аямаслиги керак. Яхши тарбиячини психологга қиёслаймиз. Ҳар бир одамнинг табиати, дунёқараши бор, шунга кўра муомала қилиш керак. Айниқса, бугуннинг ёшлари билимдон ва талабчан. Уларни ўрганишимиз ва ўргатиш учун замон билан ҳамқадам бўлишимиз керак. Эндиликда улар-

Ёш авлоднинг таълим олишни, келажакда ўз йўлини белгилашда жонкуяр устознинг ўрни бекиёс. Бу ишни қўл учида қилиб бўлмайди, том маънода фидойилик зарур.

бера бошлади. Унинг услуби тез орада ҳамкасблари ва ўқувчиларининг қизиқишига сабаб бўлди.

— Устоз ҳар доим ўрганиши, янги усулда, қизиқарли ёндашув учун изланиши лозим, — дейди қаҳрамонимиз. — Университетда асосан назарий билимларни оламиз. Ҳақиқий иш эса амалиётда билинади. Мак-

Гулпаршин Пиржанова касб таълим экан, шу соҳа сирларини чуқур ўрганиш аҳдида минди ва мактабни тамомлагач, Нукус давлат университетидан таҳсил олди. Ўрганган назарий билимларини Нукус туманидаги Қутанқул кишлоқ ҳўжалиги касб-ҳунар коллежида ўзбек тили фанидан таълим беришга бағишлади. 2002 йилдан бошлаб Қонлиқул туманидаги 2-мактаб ўқувчиларига ўзбек тили фанидан дарс бера бошлади. Унинг услуби тез орада ҳамкасблари ва ўқувчиларининг қизиқишига сабаб бўлди.

ЛОҚАЙДЛИК УСТОЗ НОМИГА ДОҒ ТУШИРАДИ

табда иш бошлаганимда тажрибали устозларнинг дарсини кузатиб, улардан тасвиялар олишга ҳаракат қилганман. Янгиликларни фанимга жорий этдим. Шу сабаб 2014–2015 йилларда ўқувчиларим “Билимлар беллашуви”, фан олимпиадаларида нуфузли ўринларни эгаллашди.

Гулпаршин Пиржанова ўқувчиларга билим беришдан ташқари жамоатчилик ишларида ҳам фаол. “Ўрган — ўргат” дастури асосида ўқитувчиларнинг касб маҳоратини ошириш, ўзаро тажриба алмашишга муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. “Уй ҳайвонлари ва қўшлар” мавзусида ёзган дарс ишланмаси туман халқ таълими муассасалари хизматини методик таъминлаш ва ташкил этиш бўлими томонидан маъқуллашиб, туман мактабларига оммалаштирилди.

— Ўқувчиларим билан фахрланаман. Чунки, фанларни ўзлаштиришдан ташқари спорт билан ҳам шуғулланишди, — дейди Гулпаршин Пиржанова. — Спортнинг миллий қураш тури бўйича М.Ганибаева, Д.Оралбаева, Д.Базарбаева, стол тенниси бўйича А.Утепбергенов, Н.Сарсенбаев биринчи ўринларни

Таълим фидойилари

эгаллади. Ўқитувчи фақатгина таълим бериш билан чегараланиб қолмаслиги керак. Ўрнида тарбия бериши, қизиқиниша қараб маълум соҳага йўналтириши ва тўғри йўл кўрсатиши лозим. Лоқайдлик устоз номига доғ туширади. Ҳозирда ўқувчим С.Қуянишбаева билан биргаликда ўзбек тили фанидан ўтказилаётган олимпиадаларини Қорақалпоғистон Республикаси босқичига тайёрларлик кўраётимиз.

Аёл кишининг яна бир ютуғи мустақкам оиласи бўлса, қаҳрамонимиз ана шундай оиланинг бахтиёр бекаларидан. Турмуш ўртоғи Қ.Епинов билан биргаликда 3 нафар фарзандини тарбиялаб келмоқда. Фарзандларига ўрнак бўлган аёл 2015 йилда Ўзбекистон халқ таълими аълочиси нишони билан тақдирланди. Бу эса уни ўз устида янада кўпроқ ишлашга, оиласи ва ҳамкасбларининг ишончини оқлашга, эътирофга муносиб бўлишга ундайди.

Палўанбай ДАЎЛЕТМУРАТОВ

Хатда — ҳаёт

МУЯССАР, ОНАНГ СЕНИ ТАШЛАБ КЕТМАГАН!

Хоразмнинг Гурланида қолган жиянимга

“...Синглим Шерматова Салиманинг бошига тушган кўргуликларни акс эттирганман. Жияним Муяссар ҳақиқатни билса, онаси уни Хоразмга ташлаб келмаганини тушунса, дейман. Мақсадим — жияним ва синглимни учраштириш, уларнинг юзида қувонч кўриш...”

СИНГЛИМГА СОВЧИ КЕЛДИ

Воқеа 26 йил аввал бўлганди... Ота-онамиздан айрилганимизда мен 13, синглим Салима эса 7 ёш эди. Қўлимда гулдай хунарим (темирчилик ва устачилик) бўлгани туфайли ҳамда меҳрибон одамларнинг қўмаги билан моддий қийналмадик.

1984 йили Тошкент давлат техника университети Олмалик шаҳар филиалининг сиртки бўлимига ўқишга кириб, кундузи “Олмалик КМК”да ишлаб бошладим. Салима билан кўпқаватли уйда яшардик. Хоразмдан келиб ўқиётган курсдошлар

билан боргандан икки кун ўтиб, қайнотаси оламдан кўз юмибди. Бу воқеалардан беҳабар, синглимнинг энг бахтли лаҳзаларига гувоҳ бўлман деган ҳаёлда Хоразмга бордим. Не кўз билан кўрайки, тўй эмас, аза эди... Жойимда тошдек қотдим. Ё Оллоҳим, синглимнинг тақдирида шу ҳам бормиди, дейман.

Бу ҳам майли, Шерматнинг номарддиги — синглимни қонуний никоҳга олмай, тан маҳрам қилишга улгургани. Табиийки, бу ғуруримга ботди. Хафалигимни, қонуний никоҳ зарурлигини айтдим. Шундан сўнг 1990 йил 18 октябрь куни уларнинг қонуний никоҳи қайд этилди. Тўй қилмаслик учун баҳона тайёр эди. Тақдирга тан бериб: “Тўй бўлмаса ҳам, бахтини берсин”, дея кўнглим хижил ортга қайтдим.

Мен Олмалиқда, жигарим Гурланда. Уртадаги масофа минг чақирим, хат ёзишмалари бор, холос. Турмуш қурган

га уни камситиш, хўрлашлари учун яхши баҳона бўлди. Охириги вақтларда улар ҳатто Салимага хат ёзишини ҳам таъқиқлаб қўйишганди. У вақтларда ҳозиргидек телефонлар қаёқда, дейсиз. Синглимнинг тафти урилган бир парча оқ қоғозни кўзларим тўрт бўлиб кутардим, ўша дамларда. Уртадаги хат-хабар узилгач, бир куни ҳеч кимга айтмай, тўғри, синглимнинг уйига кириб бордим. Салима ошхонада куймаланиб юрарди. Эғнидаги қўйлакнинг охори тўкилиб кетганди. Эридан калтак еявериб тишлари синган, аянчли аҳволда эди. Салиманинг бу хондонда кадр-қиммати йўқлигини илғаш қийинмасди. У мени кўрдию, йиғидан ўзини тўхтата олмади.

Куёвим Шермат саломалик қилди-ю, қораси ўчди. Салиманинг қайнонасию қайнукаларини олдимга ўтқизиб, синглимнинг бу аҳволга тушиш сабабини сўрадим. Кутилмаган ташриф Салимадан бошқаларга ёқмагани табиий эди. Гапимиз гапимизга қўшилмагач, орадан гап қочиб, суҳбатимиз жанжалга айланди.

— Бўлди, сизларнинг мақсадингиз Шерматни қайта уйлантириш бўлса, уйлантираверинлар! Синглимни соппа-соғ топширган эдим. Ўз вақтида малакали шифокорларга қаратганингизда Салима бугун бу аҳволга тушмасди. Яна ҳомиладор бўлиши мумкин эди. Ҳеч кими йўқ, деб уриб, камситишга сизларнинг нима ҳақингиз бор? Кўчага ташлаб қўйган синглим йўқ! Тирик эканман, Салима ортиқ бу ерда яшамайди. Уни олиб кетаман, — дея сўнгги қатъий қароримни айтдим.

Салиманинг қайнонаси 3 ёшли жияним Муяссарга ёпишиб, неварасини бермасликка тунтиди. Салиманинг қўлидан маҳкам ушлаб: “Бу хондонни елканнинг чуқури кўрсин”, дея олиб чиқиб кетдим. Шу-шу, жияним Муяссар Хоразмда — дадаси ва бувисининг қўлида қолди. Синглимнинг: “Боламини олиб келиб беринг, Муяссарисиз яшай олмайман”, деганига ўша вақти бефарқ қараган, тўғрироғи, у синглимнинг янги ҳаёт бошлашига ҳалақит беради, деб ўйлаган эканман. Салиманинг она эканини, она бахти фарзанди қувончида эканини ҳис қилмаганман. Буни йиллар ўтиб тушундим. Бугун синглимнинг кўзидаги мунгни кўриб виждоним қийналади.

Тўғри, Салимани даволатдим. 1998 йил эса уни хотини вафот этиб, бир ўғил, бир қизи билан қолган яхши бир йилгитга узатдим. Сиртдан қараганда уларнинг бахти бекамдек туюлади. Аммо синглимнинг кўнгилидаги кемтикни ҳеч нима билан тўлдиролмаяман. Ўз фарзанди — Хоразмнинг Гурланида қолган жияним Муяссарни кўриш илинжи унга тинчлик бермапти. Синглим олдидаги айбдорлик ҳисси виждон азобини янада кучайтиради.

Муяссар бувиси ва дадаси томонидан туққан онаси, яъни синглимга нисбатан қандай қараш ва тасаввур билан тарбияланганидан беҳабармиз. Аммо онаси уни бир зум бўлса-да, унутгани йўқ. Жиянимнинг олдида боришга синглимга мен йўл қўймаганман. Янги оиласининг ҳам бузилишини истамаганман. Бунинг учун жияним Муяссарнинг олдида гуноҳларимни ювишга тайёрман. Фақат унинг ўзи бунинг тўғри тушуна бўлгани. Қолгани ўзларининг қўлида. Муяссар ҳам эндиликда ёш бўлгани йўқ. Ёши 26га яқинлашган, балки ўзи ҳам бугун онадир.

Ҳозир жиянимнинг асл фамилияси бизга номаълум. Балки турмушга чиққан бўлса, ўзгартиргандир.

Муҳаммадали ШЕРМАТОВ

Тошкент вилояти, Олмалик шаҳар, “Ойдин” маҳалласи, Примкулов кўчасининг 5-уйида яшовчи Муҳаммадали Шерматов Хоразм вилояти, Гурлан тумани (собиқ “Правда” қоҳқози), Олга қишлоғида истиқомат қилаётган жияни Муяссар Шерматова Собировани излапти. У ҳақда маълумотга эга бўлганлар 3-591-71-12, 0370-61-3-23-66, 4-365-08-82 рақамига ёки тахририятга кўнглироқ қилишларини сўраймиз.

Тахририятдан

рим орасида Холбой исмли йигит ҳам бор эди. У оилавий шароитимни яхши биларди. Кечаю кундуз ўқиш ва ишдан ортмаслигим унга қўл келган. Холбой синглимни акаси Шермат билан таништирган. Улар бир ой давомида учрашиб юрганидан хабарим бўлмаган. Бундан хабар топгач, синглимнинг: “Шермат яхши йигит, ичмайди, чекмайди, кингир йўлдан юрмайди, кўнглимга қарайди. Биз бир-биримизни ёқтираемиз, ака”, деган гапларига ишондим.

Ундан кетма-кет совчи келавергач, тўйга рози бўлиб, синглимни Шермат билан унаштирдик.

1990 йил октябрь ойининг бошлари... Шерматнинг онаси ва ака-укалари “Ёлғиз экансиз, ҳам ўқиш, ҳам иш, синглингизнинг тўйига, ҳар хил урф-одатларимизни бажаришга вақтингиз бўлмади. Масофа эса жуда узок. Биз синглингизни уйимизга олиб бориб, кўрпа-тўшақларни қавиб, расм-русумларни бажаришга тайёрланиб тураемиз. Бир ҳафтадан сўнг тайёр тўйга бораварсиз”, деганига ишониб, тўйдан бир ҳафта аввал унинг куёвниқига олиб кетилишига кўндим. Кўнгличанлигим қимматга тушди...

ТўЙ ЎРНИГА...

...Шерматнинг дадаси оғир ҳасалик туфайли тўшақка миҳланган экан. Синглим не-не орзу-умидлар

Аммо синглимнинг кўнгилидаги кемтикни ҳеч нима билан тўлдиролмаяман. Ўз фарзанди — Хоразмнинг Гурланида қолган жияним Муяссарни кўриш илинжи унга тинчлик бермапти. Синглим олдидаги айбдорлик ҳисси виждон азобини янада кучайтиради.

йиллари бошида Салима менга тез-тез хат ёзиб, аҳволи яхшилигини айтарди. Бу орада у ҳомиладор бўлди. Аммо орадан 10 ой ўтса ҳамки, кўзи ёримади. Эрақ киши бўлганим учунми, ёшлигим боисми бу ҳавfli эканини ўша вақтда билмаганман.

Лекин қайнонаси била туриб ҳам, бу ҳолатга бефарқ қараган. Натижада ун ярим ойдан сўнг, шифокорлар жарроҳлик амалиётини ўтказишди. Соғлом қизалоқни дунёга келтирган Салиманинг қувончи узокқа чўзилмади. Туғруқхондан уйга жавоб берилгач, кўп вақт ўтмай, унинг қаттиқ тоби қочди. Қайта текширувда қорнида бинт бўлаги қолиб кетганиги маълум бўлади. Иккинчи мартаба ўтказилган жарроҳлик амалиётидан сўнг синглим бир умрга қайта ҳомиладор бўла олмайдиган бўлиб қолди. Қайнонасининг хатидан билдим. Ҳамма ишни йиғиштириб, оёғимни қўлимга олганча, Гурлана етиб бордим. Салиманинг қонига мос тушадиган қон зарур экан. Унга ўз қонимни бериб, бир ўлимдан сақлаб қолди. Барча хавф-хатар ортда қолди, деб ўйлаган эдим. Аммо чучварани хом санаган эканман. Барча муаммолар ана шундан сўнг бошланди.

“ТУҒМАС СИНГЛИНГ КЕРАКМАС!”

Синглимнинг қайта ҳомиладор бўла олмаслиги эри ва қайнонаси-

НАВОЙ ТИББИЁТ КОЛЕЖИ ЖАМОАСИ
ЮРТДОШЛАРИМИЗНИ НАВРЎ АЙЁМИ БИЛАН
ЧИН ЮРАКДАН МУБОРАКБОД ЭТАДИ!

Наврў шуқуҳи давом этаётган шу кунларда рожалаштирган барча эзгу ниятларингиз амалга ошсин! Хонадонларингиздан кут-барака, тинчлик-тотувлик, меҳр-оқибат аримасин!

НАВРЎ МУБОРАК БЎЛСИН, АЗИЗ ЮРТДОШЛАР!

ЮКИ ОФИР СЎЗ

Эй менга эртақлар сўйлаган Замин,
Эргашиб изингдан қолмасман сенинг.
Ўзгалар наздида Боги Эрамнинг
Жийданг япроғига олмасман сенинг.
Ватан, қайда бўлмай, сен ҳамроҳимсан,
Боболарим ётар саждагоҳимсан.

Муҳаммад Юсуф

Кўнгила илиқ туйғулар "ин курган" пайтлар... Дугоналаримнинг ҳиринг-хиринги, пичир-пичири тинмас, "Ун саккизга кирмаган ким бор?" дея осмонда учиб, ерга кўнолмай юрганимиз о, у дамлар! Бир йигит бўларди – босиқ, ақли, тарбияли. Лицейда унинг "муҳаббати" ҳақида эшитмаган қулоқ йўқ эди ҳисоби. Кунда-кунора унинг ким биландир муштлашгани ҳақида дугоналаримдан эшитсам, ахён-ахён муштум-зўрлик томошала-рига гувоҳ ҳам бўлиб турардим. Лицейни тамомладик, орадан анча йиллар ўтди. Бироқ у бирон марта дилидагини тилига чиқармади... Ён-атрофдан йигит-қизларнинг "ўлдим-куйдим" ини тинглаганда, ўша йигит беихтиёр эсга тушади. Улғайиб, тушундим-ки, муҳаббат инсонни безабон қилиб қўяркан! Унинг учун ҳамма нарсага таяёрсиз-у, бир сўзга келганда, тилингизга харсанг осилгандай. Ватанни ҳис қилиш ҳам одамни шу кўйга солсами, унда кўринг, киши ҳолини! Дилингиздагини қай тарзда айта оласиз? Кўрқмангки, Ватан муҳаббатингизни зинҳор рад этмайди. Онага менгзашимизчаём бор-да! Ошиқ бўлиб, юртинг ранги, оханги, шакли-шамоилини кўрмайсиз, тингламайсиз, аммо севаверасиз, ҳимоя қиласиз, фахрланасиз, суяналасиз...

БОРЛИГИНГ – У

Бу сўзни айтишдан кўпда ийманаман. Хар куни неча кишилар билан сўзлашаман, оғиздан қанча сўз отилиб қикмайди дейсиз. Бироқ юракдан чиқадигани кам, юракдан чиққани бўлак. Юракдан чиқаргим келмайдигани, ҳавода турли яхши-ёмон сўзларга урилиб, кўнгилдай синиб кетишидан, ерда ётган нондай хўрланишидан кўрққанам бу сўзсиз: "МЕН сенсиз ҳеч кимман". Атрофдагиларни кўйинг, ўзининг борлигини ўзи ҳис қилиши қандай завқ беради одамга. Завқни ёлғизликда, беватанликда туйиш анча қийин-ов. Ватанни борлиқ дея тушуна бошлайман ўша дам — одамнинг азалдан абад интилган мақоми. Одамдай яшаш, одам бўлиш ватанпарваргагина, ватанидагина насиб этадиган бахтдай туюлади. Бошқасини, хар қаердан топиш мушкул

эмас.

"ВАТАН ЙЎҚДИР ВАТАНДИН ТАШҚАРИДА"

Хорижга ким ватан қидириб кетибди? Бойлик, қулайлик, илм, мансабу амал қиди-

риб кетганлар чиқар, бироқ юртни излаб йўлга тушгани бормикан? Тополгани бормикан? Соғинч азобини четга суриб, қалбдан ўша сўзни сикиб чиқаргани-чи? Барибир кўнгилинг бир четида доғ, бир чеккаси куюқ бўлиб тураверади. Қуёш нури ҳам, вақти келса фарзанд кулгиси ҳам ёритмайди бу хилватни. Ватансизликда ана шу "парча гўш" ташландикқа айланади: одам келмас, қуш кўнмас...

Этни тирноқдан ажратиб кўринг, баданда қандай оғриқ тураркан. Инсонни Ватандан айиринг-чи, тирноқ оғриги ҳолва бўлиб қолади. Мен этнинг тирноғи эканимни хорижда англадим: ким бўлмасин исмингиз, кетидан юртингизни сўрашидан муддао сиз ҳақингизда дастлабки ва тўлиқ маълумотга эга бўлиш эканини тушунасиз. Хар бир хатти-ҳаракатингиз ўзгалар кўзиде сизнинг эмас, аввало, Ватанингиз, халқингизнинг қиёфаси бўлиб чиизишини фаҳмлайсиз. Ўша топда ўзингизни унутасиз, фақат ўзбек номи, Ўзбекистон учун ҳаракатда бўласиз. Хар қандай иш қилманг, бу Ватан учунлигини ич-ичдан тую борасиз. Ахир, сиз Ватанингиз юзисиз! Усиз сиз ҳам ҳеч ким!

"Мусофир бўлмаганча..." деганларича бор экан. Хорижга чиқибгина, соғинчнинг тахир таъмини тотибгина, Ватандан ташқарида Ватан йўқлигини англадим. Авваллари "Ватаним – Ўзбекистон!" деб юраверган эканман, четда, тупроғидан қадимим узилган чоғда уни ҳис

қилиш бутунлай бўлак экан. Ўша ҳолатимни бир балиқчага ўхшатаман. У мудом сувнинг ичида бўлмасин, ҳеч сувдан қониб ичмаган. Нафас олгани сувдан кўтарилари-ю, аслида, нафас оладиган жойи денгиз эканини тушунади. Сувсиз бир он ҳам яшолмаслигини сувсизликда билади. Хар бир инсоннинг қалбида ўз юртининг хажжигина қиёфаси яшайди. Нимагаки қараманг, унинг аксида она тупроғимиз зоҳир бўлгандай. Сарик денгизга боқаман-у, Нориним ёдимга тушади. Йўлда юрарканман, юртим-

катта-катта ҳарфларда "Хауғ" деб ёзилган ёзув билан тўқнашдим. Бу машғулот ўқиш тамомлангунча одат тусига кирди. Бир куни ёнига чақириб, компьютерда Ўзбекистонни кўрсатди. Суониб, бироз ҳайрон қолиб сўрадим:

– Сиз Ўзбекистонни биласизми?
– Ха, энди ўзбек тилини ҳам ўрганаяман, – деди.
– Нима сабаб? – яна сўрадим.
– Чунки ўзбеклар бошқача бўларкан.

– Кимларни танийсиз? (буюкларимизни назарда тутдим-да)

– Сени...
Нима бўлганда ҳам шунча миллатнинг, шунча курсдошларнинг ичидан ўзбекларга хурмати ошганидан севинчим ичимга сиғмади. Яқинда ижтимоий тармоқдан ёзиб юборибди: "ННК каналида Ўзбекистон ҳақида ҳужжатли фильм берди. Жудаям чиройли мамлакат экан. Энди юртингизни томоша қилишга боқаман".

У одамга кўп гап айтмоқчи бўлдим, бироқ "рахмат"дан бошқа сўз тополмадим.

ОРОМИ ЖОН – ВАТАН

2011 йилнинг 25 январиде Мисрда бошланган инқилоб сабоқдош дугонам Риймининг кўнгилида ҳам анчайин қора излар қолдирди, кўзининг тубидаги пўртанали денгиз қадеганда тинмади... Урушнинг аянчли манзараси нигоҳида акс этиб тураверди. У юртидан оромини йўқотиб қайтган эди...

Дугонамнинг дардига ҳамдард бўлиб улгурмасидан Японияда кучли zilзила ва цунами содир бўлди. Дунёга шумхабар цунами тезлигида ёйилди. Барча тахликада. Ўша куни япониялик курсдошларим дарсда қатнашмади. Ўқитувчилар, курсдошлар бирдай хавотирда, улардан кўнгили сўрашга ҳам ботинолмаймиз. Ҳаммада ачиниш ҳисси бўлгани билан уларники каби бўлолармиди?! Оиласидан хар ким хар турли хабар олган: кимгадир зиён етмаган, кимнингдир бошига кулфат ёғилган... Хитойда японияликлар кўпик юзасида тургандай, бир пуффас ёрилиб гарқ бўлгудай омонат юрмади дейсизми? Дарсда қатнашадигу хаёли оиласида, яқинларида, ватанида. "Нима бўлди экан?" деган хавотир бир лаҳза тарк этмади уларни. Шунда англадим – Ватаним, оилам тинч экан, мен хотиржамман.

Қалқиб турган дунёни кузата туриб, денгизчининг "Кайфиятлар аёло, чуқямиз!" деган сўзлари қулоғимга қуйилиб кириверди. Ўзимни тўфон турган денгизда гоҳ у ён, гоҳ бу ёнга чайқалиб-чираниб сузаётган кемадагидек ҳис эта бошладим. Икки кўзим қуруқликни қидиради... Таллинганим хотиржамлик макони экан, билсам. Ўзбекистонга қадам қўйдиму дилимдан бир сўз отилиб чиқди: Хайрият! Бу тўпуроқни, жоним ором топган жойни ВАТАН атадим.

СеваРА АЛИЖОНОВА

Унутилмас
удумлар

ОРТГА ҚАЙТИЛМАЙДИ

Баъзида суҳбатдошимиз ниманидир унутиб уйда қолдириб чиққани, уйдан бир оз узоқлашиб, ўша буюмни қолдириб чиққанини билиб қолган бўлса-да, ортга қайтиш хайрсиз деб ўйлагани боис йўлда давом этверганини гапириб қолади.

Шунга ўхшаш ҳол баъзан ўзимизда ҳам бўлиб туради. Биз ҳам ўша вақтда ё ортга қайрилмасдан тўғри кетаверамиз ёки қўл телефонимизни олиб уйга кўнгирик қиламиз-да, унутилган нарса-мизни турган жойимизга етказиб беришларини сўраймиз.

Ана шу одатимиз иримнинг урфга айланиб кетганига мисол бўлади. Худди шундай ҳолат "Алпомиш" достониде ҳам тасвирланган:

Сен эшитгин мендай
бек нолишини,
Кўздан тўкма бундай
селоб ёшини,
Бежо бурдинг
Чиборимнинг бошини,
Кирк кун кейин
туширдинг-ку, Қоражон,
Бек дўстингнинг
бити турган ишини.
Бурилмайин бораберса
Бойчибор,
Борганингдан тегар
эди зулфакдор,
Бекор бурилгандир
назари Чибор.
Кирк кун тушиб
қолди бу ишлар,
Бу ишлардан алп
Қоражон беҳабар.

ҚЎНИК

Тўйга узоқдан
келган меҳмонлар
тунаш учун қишлоқ-
даги уйларга тақсим-
ланган, яъни қўноқ
бўлиш учун юборила-
ди.

Меҳмонларни уйга олиб кетаётган кишига гўшт, нон ва шу каби нарсалар меҳмонларнинг сонига қараб тўйхонадан бериб юборилади. Мезбон шу кеча меҳмонларга хизмат қилади, аёллар таом пиширади, болалар меҳмонларнинг улловиға қарайди.

Бу одат қишлоқ одамлари орасидаги меҳр-оқибатни намоён этиш баробарида бошқа қишлоқ ва шаҳарлардан келган меҳмонлар билан уларни қўноқ қилган оила ўртасида ҳам илиқ муносабатлар ўрнатилганга хизмат қилади.

Бу аҳойиб одат республикамизнинг жанубий вилоятларида ҳамон давом этиб келаётир.

Дамин ЖУМАКУЛОВ

Айни баҳор кунлари айрим кишиларга дарахт гуллари чанги, ҳиди, озиқ-овқат маҳсулотлари ноҳўя таъсир кўрсатиши мумкин. Бунда аллергия билан касалланган ёки ушбу касалликка мойил инсонларнинг танасига қизил тошмалар тошиб, тери қичишиши, кўз-қовоқ атрофи териси қизариб қуриши, кўз ёшланиши кузатилади. Боламнинг шу ҳолати мени ташвишлантираётти нима қилсам экан?

Феруза Саидова,
Тошкент шаҳар, Олмазор тумани

Соҳибжон РЎЗИМАТОВ — Тошкент шаҳар туманларо 8-теританосил касалликлари диспансери шифокори, дерматовенеролог:

— Аввало ушбу касаллик бўйича бемор бизга мурожаат қилганида анамнези, яъни, касалликни келиб чиқиш сабаби аниқланади. Охириги пайтларда қандай егуликлар, дори воситалари истеъмол қилгани, аввалдан аллергияга мойиллиги бор ёки йўқлиги, касаллик бўйича даволанган ё даволанмагани ҳақида маълумот йиғилади. Сўнг беморни териси кўздан кечирилади. Тошмаларни характерига, жойига, тошма элементларига эътибор қаратилади. Беморда керакли таҳлиллар ўтказилиб, даво муолажаси буюрилади.

Баҳор фаслида деярли ўткир ҳидли атирлардан фойдаланмаслик, чанглардан узоқроқ юриш тавсия этилади. Бундай касаллик билан оғриган беморлар албатта, қатъий парҳез туттишлари лозим. Цитрус мевалар, елли маҳсулот-

АЛЛЕРГИЯ ДАН САҚЛАНИНГ!

лар (мош, ловия, нўхат), мағизли маҳсулотлар (ёнғоқ, ерёнғоқ, pista, бодом), ачиқ, шўр нарсалар, ширинликлар истеъмол қилиш мумкин эмас.

Кир ювиш кукунларидан, кимёвий дезинфекция воситаларидан фойдаланишда эҳтиёт чоралари кўрилиб, қўлга махсус резина қўлқопларни кийиш лозим. Бун-

дай ҳолатларда кўпроқ нейтрал (кир совун ҳамда болалар совуни) совунлар қўллаш фойдадан холи эмас.

Касалликнинг вақтида олди олиниб, даволанмаса, оғир оқибатларга олиб келиши мумкин. Бу жараёнда нафас қисиши, квинке шиши кузатилиб, бемор стационар шароитида даволаниши зарур.

СЎГАЛ — ТАНА ВИРУСИ

Шаҳримиздаги хусусий гўзаллик салонларидан бирига бориб, қўлим ва юзимда пайдо бўлган сўгалларни 3-4 марта қатнаб куйдирдим. Аслида, буни қай йўл билан йўқотиш мумкин? Сўгал юкумли эмасми?

Моҳира СУЛТОНОВА,
Тошкент вилояти, Бўка тумани

Сўгал — секин ривожланувчи одам пилломавируси бўлиб, бу касаллик бўйича бемор дерматовенеролог назоратида бўлиши шарт. Сўгаллар кўпайиб кетмасидан бемор ўз вақтида мутахассис дерматологга мурожаат қилиши мақсадга мувофиқдир. Ақс ҳолда бу салбий оқибатларга олиб келиши ва онкологик касалликларни келтириб чиқариши мумкин.

Ҳозирги кунда сўгалнинг бир қанча турлари мавжуд. Оддий, ясси, товон ҳамда жинсий аъзолар соҳасидаги сўгаллар бўлиб, касалликнинг ривожланиш даври 1,5 ойдан 10 ойгача давом этиши мумкин. Бу эса организмнинг иммунотизимига боғлиқ.

Сўгаллар икки хил турда даволанади. Консерватив, яъни, вирусга қарши, иммунитетни оширувчи дори-дармонлар билан, актив деструкция, яъни, жарроҳлик йўли билан олиб ташлаш, электрокоагуляция, криодеструкция, лазеркоагуляция ва кимёвий деструкция усули билан даволашдир. Лекин даволаш касалликнинг турига, жойлашган жойига қараб шифокор томонидан танланади. Касаллик қўл бериб кўришганда, жинсий алоқа орқали юқади.

Сўгални лаборатор усулда — одам пилломавирусини аниқлаб, сўнгра даволаш тавсия этилади. Бу усуллар иммунофлуоресцент, цитоголик, полимераз занжир реакцияси (ПЦР)дир.

Шифокор маслаҳати

18 яшар қизимга шифокорлар бўқоқ хасталиги деб ташхис қўйишди. Аслида бу касалликнинг олдини олиш ҳамда бутунлай бартараф этиш учун нималарга эътибор бериш лозим. Уни уй шароитида даволаш бўладими?

Шаҳина РАҲМАТУЛЛАЕВА,
Тошкент шаҳри, Миробод тумани

БЎҚОҚ БЕПУШТЛИК КЕЛТИРАДИ

Серка КАТТАЕВ — олий тоифали эндокринолог, профессор:

— Маълумки, инсон организмда йод етишмаслиги натижасида ёки йод миқдори кўпайиб кетган ҳолларда бўқоқ касаллиги юзага келади. Организм жуда мураккаблиги сабабли уни бошқаришда эндокрин, яъни, ички безлар жуда муҳим аҳамиятга эгадир. Ушбу касалликнинг 5 тури мавжуд бўлиб, булар — I-II-III-IV ва V-даражалардир. I-II даражадаги касаллик беморда унча сезилмайди. III-IV-V-даражаси аниқланган беморларда куйидаги белгилар кузатилади: жаҳлдорлик, нафас қисиши, озиб кетиш, юрак тез-тез уриши, қон босимини ўзгариши, тез чарчаш, ич қотиши, соч тўкилиши, қизларда ҳайз кўриши бузилиши, кўп терлаш, кўз чаноғининг катталлашиб кетиши ва қичишиши.

Бундай ҳолларда зудлик билан мутахассис-эндокринологга мурожаат қилиш маслаҳат берилди. Билиб-билмай, ҳар хил дорилар қабул қилиш, уй шароитида даволаниш ярамайди.

Организмдаги йод миқдори ёш болаларда 50-100 мкг, ўсмир ёшдаги ўғил-қизларда 150-200 мкг, ҳомиладор аёлларда 250-260 мкг бўлиши лозим.

Бу хасталикнинг олдини олиш ёки даволашни ўтказиш жараёнида бемор парҳез тутуши лозим. Бунинг учун озиқ-овқат рационидан ачиқ егуликларни олиб ташлаш тавсия этилади. Шунингдек, таркибида йод моддаси бор маҳсулотлар — йодланган туз, ёнғоқ, денгиз карами, наъматак, қизил сабзи, шолғом, қора майиз, туршак, хурмо, қора тут, смородина, олма, анор, ошқовоқ тановул қилиш мақсадга мувофиқдир.

БОЛАМ ЖУДА ДАНГАСА...

12 ёшга кирган фарзандим ишёқмасроқ. Менга сира уй ишларида ёрдамлашмайди. Ҳатто ўзини ҳам эпполмайди. Шунча ўртатганим билан ҳеч натижаси бўлмаётти. Уни меҳнатсевар, фаол, спорт билан шуғулланадиган, барча ишни ўзи қиладиган бўлиши учун нималарга эътибор беришим керак?

Мўътабар ОБИДОВА,
Тошкент шаҳри,
Шайхонтоҳур тумани

Психология

жармаганим учун танбёх эшитмасмиканман" деган безовталиклардан ҳам халос бўлади.

Ота-оналарга маслаҳатлар:

* Фарзандингизга қандай вазифалар юклаганингизни ўйлаб кўринг. Эҳтимол, улар орасида муҳим аҳамиятга эга бўлмаганлари бордир. Шундай бўлса, унинг вазифаларини ихчамлашга ҳаракат қилинг.

* Бола хонасидаги тартиб ва озодалликка жавобгар бўлса, у ердаги ортиқча нарсаларни олиб ташланг. Керак бўлса, хонасидаги буюмлар жойини ўзгартириш ва саришташ учун қулай ҳолатга келтиринг. Шундан сўнг хонани тозалаб туришини талаб қилинг.

* Болага дангасалик туфайли инсон ўз ҳурматини йўқотиши мумкинлигини тушунтириб бориш.

* Бу борада яна бир чора — болани рағбатлантириш. У ишни чала қилган бўлса ҳам мақтанг. "Барақалла, энди мана бундай қилсанг, янаям зўр бўлади", деган гап бола руҳиятига ижобий таъсир қилади. Шунда унинг ўзига ишончи ортади. Кайфияти кўтарилади. Боланинг мактабдан ёмон баҳо олиб қайтса асабийлашманг. Ақсинча, унга ёрдам бериш.

Шундай қилсангиз, у "мен кўп ишга қодир эмасман, омадсизман" деган ўйлардан тушунликка тушиб қолади.

* Боланинг қизиқишлари ва иштиёқини билишга интилинг. Бу уни келажакка тўғри йўналтириш учун зарур. Негаки, бола ўзи қизиқмаган ишга қўл урса ёки уни иштиёқи бўлмаган юмушга буюрсангиз, баттар дангасалиги ортади.

Гўзал РЎЗМАТОВА — психолог:

— Кўпчилик ота-оналар фарзандларининг ҳафсаласиз, дангаса эканлиги, бирор юмуш буюрилса, оғриниб, қайсарлик қилишидан шикоят қилишади. Ҳафсаласизликни нафақат болаларда, балки катталарда ҳам кузатиш мумкин. Уларга бунинг учун баҳона топилса бўлгани.

Дангасаликдан бутунлай қутулишнинг илоҳи йўқ. Лекин инсон истаса, ўзида меҳнатсеварлик хислатини тарбиялай олади. Болани ҳам бунга одатлантириш мумкин. Масалан, фарзандингизга шундай шарт қўйингки, ўзига юклатилган топширик ва вазифаларни бажарганидан сўнггина кўнглига ёққан машғулот билан шуғуллансин. Бола биринчи навбатда топшириқларни, сўнг, кўнгли тусаган ишларни бажаришга одатланса, "топшириқларни ба-

Турмуш ўртоғим хорижда ишлаб қайтди. Тиббий текширувлар чоғида шукрки, соғ-саломатлиги маълум бўлди. Бироқ эримнинг ошнасиде ОИВ/ОИТС хасталиги борлиги аниқланганмиш. У тушқунликка тушиб қолган, яқин қариндошлари, хотини ваҳимада. Ушбу хасталикни даволашнинг йўли топилган деб эшитаман. Шу ростмикан?

З.Ҳафиза

ОИТС инсоният фожасидир. Ушбу ажал ўқони қаршисиде одамзод ожиз. БМТнинг маълумотларига кўра, шу пайтгача дунё бўйича Ортирилган Иммуни Танқислиги Вирусига чалинган 60 миллиондан ортқ киши рўйхатта олинган. Аянчлис, уларнинг 25 миллиони бу ёру оламдан кўз юмган.

ИХТИЁРИЙ МАНҚУРТЛИК САБАБИ..

Маълумотларга кўра, бир кеча-кундузда 7000 нафардан ортқ инсон бу бедаво дардни ўзига юктиради. Бу ҳар соатда ўртача 300 нафар киши ана шу ажал тўрига шнади, десанидир. Бир йилда эса ушбу рақамлар 2,5 миллионни ташкил этса, буғун сайёрамизда ўттиз беш миллиондан зиёд инсон бу бедаво дардан азият чекмоқда.

Гулифар Нормуродова, Республика ОИТСга қарши курашнинг маркази профилактика ва эпидемияга қарши ишлар бўлими мудир:

— ОИТС хасталиги юққанда организмда ҳеч қандай ўзгариш бўлмаслиги мумкин. Иммуни тизимининг йиллар давомида эмриллиши натижасиде бемор оддий шамоллаш ёки ич кетишидан ҳам кучли азият чекади. Касалликнинг охири эса ўлим билан туғайи барчага маълум. Ҳозирги вақтда вируснинг уч хил йўл билан юқиши аниқланган: биринчи йўл соғлом киши ОИВ инфекцияли бемор билан жинсий алоқаде бўлганда. Иккинчиси тери бузилиши муолажалари оқибатиде, текширилмаган қон ва қон маҳсулолари беморга кўйилганда, хасталикка чалинган беморнинг аъзо ва тўқималари кўчириб ўтказилганда, ностерил тиббий ва нотиббий асбоблардан фойдаланганда, қон қолдиқлари мавжуд бўлган устара ва тиш тозалагичлари умумий ишлатилганда, татуировка, косметика муолажаларида, бир марталик тиббий асбоб-ускуналар қайта ишлатилганда, нотоза шприцлар орқали инфекция қилдирганда, парентерал йўл асосиде. Учинчи йўлда ОИВ инфекцияли онадан болага ҲОМИЛАДОРЛИК (пренатал), туғиш пайтида (интранатал), эмизишда (постнатал) юқиши мумкин.

Абдувоҳид Нурматов, Республика ОИТСга қарши курашнинг маркази эпидемиологик мониторинг бўлими мудир:

— Бугун жинсий алоқа йўли орқали юқиш ҳолати жуда кўп. 2014 йилда республикамиз худудида рўйхатта олинган ОИВ инфекцияси ҳолатларининг 64,7 фоизи худди мана шу йўл асосиде содир бўлган. Асосан нафе ботқовига ботиб, гиёҳхандликка йўлиққан, соғлом турмуш тарзи қондаларига амал қилмайдиганлар ОИТС хасталигига йўлиқаяпти.

Татуаж, маникюр, педикюр хизматла-

Мулоҳаза

ридан фойдаланиш ҳолатлари ҳозир урфга кирган. Бу ҳолатда ҳеч ким хавфли хасталик илгозга юқмайди, деб кафолат бера олмади. Шунинг учун бу хизматдан фойдаланиш учун борган ҳар битта шахс албатта, ишлатилаётган асбоб-ускуналарнинг бир марталиги ёхуд стерилизацияни талаб қилиши шарт.

Вирус ҳаво-томчи ва майишй йўл билан юқмайди. Сухбатланганда, қўл бериб кўришганда, умумий чўмилиш ҳавзалари, дожатхона ва идиш-товоқдан фойдаланганда, ўпишганда, битта сочиқ ва ОИВга чалинган одам кийимларидан юқмаслиги аниқланган. Касалликни қон сўрувчи ҳашаротлар (чивин, бит, кана) ва бошқалар юктириши исботланмаган.

Дилфуза ФАЙЗУЛЛАЕВА, Республика ОИТСга қарши курашнинг маркази қошидаги махсусланштирилган юқумли касалликлар шифохонаси бош шифокор:

— Бугунги кунда мамлакатимизда Республика ОИТСга қарши курашнинг маркази, унинг худудий тузилмалари, саксондан зиёд диагностика лабораторияси, уч юзга яқин ишонч ва дўстона маслаҳатхоналари фаолият юритмоқда. Беморларни дори-дармонлар билан таъминлаш, мутахассислар кўриги, лаборатар ташқислари каби қатор шарт-шароитлар яратилган. Ҳар бир беморга вирусга қарши антиретровирус препаратлари қўлланилади ва бунинг натижасиде унинг умрини бироз муддатга узайтириб туриш имконияти яратилади. Беморлар диспансер кузатувида олинб доимий назоратда бўлади. ОИВ инфекцияли шахснинг касаллиги опкор қилинмайди. ОИВ инфекциясига чалинган бемор аёл агар ҳомиладор бўлса, унга бу вақтда вирусга қарши махус дори-дармонлар берилади. Чақалоқ табиий эмас, сунъий йўл билан дунёга келтирилади, сунъий озвклантирилади. Вирусга қарши даво муолажалари ўтказилади. Бола диспансер назоратига олинади.

Республикамизда 2015 йилнинг 1 ноябрь ҳолатига кўра, касалланиш кўрсаткичи бирмунча паст бўлса-да, ҳар 100 миш аҳолига 94,6 та тенг бўлиб турибди. Касалликка чалинганларнинг 56,1 фоизни эркаклар ва 43,9 фоизни аёллар, 19,5 фоизни 18 ёшгача бўлган болалар ташкил этмоқда. ОИВ инфекцияси билан яшовчиларнинг 67,6 фоиз 25-49 ёшлиларга тўри чекмоқда. Ҳар йили ўртача 4 минта яқин киши ОИВ инфекцияси билан янгидан рўйхатта олинади.

Муборак Бекматова, Республика ОИТСга қарши курашнинг маркази қошидаги поликлиника бўлими мудир:

— Мамлакатимизда меҳнат мигрантлари орасиде ОИВ билан касалланиш кўрсаткичи ортайпти. Бу эса меҳнат мигрантлари ва уларнинг оила аъзолари ўртасиде ОИВ тарқалишининг олдини олишга қаратилган тадбирлар кўламини кенгайтириш ва фаоллаштиришни тақозо этмоқда.

Қобилбек Каримбеков, сиёсий шарҳловчи:

— Терроризм, диний-экстремизм, наркогрессиядан жаҳон қанчалик жабр чекаётган бўлса, ОИТСдан ҳам шунчалик жафо чекмоқда. Дунё бўйича ушбу хасталикка қарши кураш ва унинг олдини олишга қаратилган муайян чора-тадбирлар ишлаб чиқилди. Мамлакатимизда «Одамнинг имунитет танқислиги вирус келтириб чиқарилган касаллик (ОИВ инфекцияси) тарқалишига қарши курашнинг тўртрасиде» ги қонуи ва унинг ижросини таъминлашга қаратилган қатор ҳужжатлар қабул қилинган. Қолаверса, 2014-2016 йилларда Ўзбекистон Республикасиде ОИВ инфекцияси тарқалишига қарши курашнинг соҳасидеги Давлат дастури доирасиде ҳам кенг кўламли ишлар амалга ошириб келинмоқда. Соғлиқни сақлаш тизимида

бу борада катта қалқон қўйилган. Аммо фуқаронинг ўзи қийин йўлни танласа, бу нафақат ўзига, балки яқин қариндошларига, жамиятга жабр, моддий-маънавий зарар қилиши шубҳасиз.

Элёр Раҳматов, ҳуқуқшунос:

— Ўзбекистон Республикаси жиноят кодексининг 113-модласига мувофиқ орттирилган имунитет танқислиги синдроми ўзиде бор эканлигини билла туриб, бошқага юктириш ва айнан юктириш учун сунқасдин амалга ошириш беш йилдан саккиз йилгача озодликдан маҳрум қилиш жазоси билан жазоланади. Мажбурий равишда ҳар битта фуқаро ўзиде ОИТС борлигини сезса, ўзи яшаб турган вилоят маркази ва республика ОИТСга қарши курашнинг марказларига ўзининг шахсининг махфийлигини сақлаган ҳолда текширувдан ўттиши лозим.

Шаҳзод Самадов, Республика «Қамолот» ЁИХ Тошкент шаҳар кенгаши фаоли:

— ОИВ/ ОИТС ва унинг келиб чиқиш сабаблари, олдини олиш, салбий оқибатлари тўғрисида ёшларга тушунтириш ишлари олиб борилиб, тренинглар ташкил этилапти. Ёшларнинг тиббий савабдорлигини ошириш, бу касаллик ҳақида тушунчага эга бўлишини таъминлаш эътиборимизда... Соғлом турмуш тарзи ҳақида ёшлар ўртасиде тўғри тушунчани шакллантириш орқали бу бу бедаво хасталикнинг юқиш хавфини камайтиришга эришишимиз мумкин.

Нилуфар НУРИДДИНОВА

Сўраган экансиз...

Янги қурилаётган уй-жойларимизни ёнгиндан сақлашда нималарга эътибор беришимиз лозим?

Рустам Илёсов,
Тошкент вилояти, Чиноз тумани

ЁНГИН ХАВФСИЗЛИГИ ТАЛАБЛАРИГА ЖАВОБ БЕРСИН!

Ихчам, қулай ва кўркам уйлар ёнгин хавфсизлиги талабларига ҳам жавоб бериши лозим. Бу иморатларни ёнгин офатидан асраш долларб масала.

Ёнгинларнинг олдини олиш учун янги қурилаётган ёки таъмирланаётган уй-жойларда ёзги ошхона ва тандирхона, молхона ва ем-ҳашак хоналарнинг ҳамда ҳар жуфт хоналар орасиде 6 метрдан кам бўлмаган ёнгинга қарши ораликларни сақлаш, икки қўшни хонадон оралиғиде томни кесиб ўтувчи 60 сантиметр баландиқдаги ва қалинлиги 12 сантиметрдан кам бўлмаган ёнгинга қарши деворлар билан ажратиш, уй томи ёғоч панжаларига ўтга бардошлилигини оширувчи суюқликлар билан ишлов бериш, иситиш печкаларини тўғри ўрнатиш, ертўла, ошхона, ҳаммом ва иситиш тизими қозонхонасини жойлаштиришда, табиий газ қувурларини ўтказишда ёнгинга қарши тўсиқлар, қаватлараро ёпмалар, ўтга бардошли мўрилар ўтказиш, электр таъминотини траверслар орқали ўтказиш, бинонинг ёғоч констаксияларидан электр симларини ҳимоя қобиқлариде олиб ўтиш зарур. Шу каби оддий ёнгин хавфсизлиги қодаларига риоя этиш орқали иморатларимизни ёнгиндан сақлаган бўламиз.

Бегон РАҲМОналиев,
Юнусобод тумани ИИБ
ЁХБ инспектори,
кичик сержант

ЭЪЛОН

Тошкент шаҳар ҳокимияти томонидан Минаматов Акбар Эргашович номига берилган №006923-05 рақамли "PRIME SECURITY" ХК фирмаси гувоҳнома муҳри йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Юсупов Наврўз Мардоновичга тегишли Тошкент шаҳри Шайхонтоҳур тумани Кўкча-Дарвоза кўча 1-уй, 86-хонадон 14.11.1997 йилдаги № 13-1611 сонли олди-сотди шартномаси ва кадастр ер ҳужжати йўқолганлиги сабабли

БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Оила Ҷамият

Ижтимоий-сиёсий,
маънавий-маърифий газета

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, «Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш» ассоциацияси (Болалар жамғармаси) ва «Соғлом аълод учун» халқаро хайрия фонди

Бош муҳаррир:
В. Луқмонов

Обуна
индекси — 176

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент — 100000.
Амир Темур кўчаси
1-тор кўча, 2-уй.

Қабулхона: (факс)
233-28-20, Котибият:
233-04-35, 234-76-08

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

Web-site: oila-va-jamiyat.uz

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиғиде 0169-рақам билан рўйхатга олинган. Буюртма Г — 436. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ. Адади — 6056. Баҳоси келишилган нарҳда.

Босишга топшириш вақти — 15:00 Топширилди — 15:00

Масъул муҳаррир: **О. Жумабоев**
Мусахҳилар — **С. Саидалимов,**
К. Адашбоева

Газета тахририят компьютер марказиде терилди ва саҳифаланди

Саҳифаловчи — **А. Маликов**

ISSN 2010-7609

9772010760007